

mijmering / weerbaar

Ik was op bezoek bij een vriend die ik al heel lang ken. Decennialang. Terwijl ik dit schrijf realiseer ik me maar weer eens dat ik op een punt ben beland dat ik meer geschiedenis heb dan toekomst. Beduidend meer.

Bij vrouwen ligt dat omslagpunt gemiddeld genomen op eenenveertig en een half, bij mannen al vóór hun veertigste. Interessant aan investeren in je verleden is dat je er weer toekomst van maakt. Minder lang, maar vaak wel intenser.

De vriend is bijna negentig en krakkemikkig, tot zijn verdriet. Waar zijn lichaam het steeds meer laat afweten maakt zijn geest de balans op. En hoewel volkomen helder lijkt die geest ook minder weerbaar. Waar hij vroeger als geestelijk leidsman bedolven werd onder grote en kleine verhalen van anderen, is het nu zijn eigen verhaal dat hem soms zwaar te moede is. Verhalen van anderen kun je op den duur achter je laten, je eigen verhaal maar moeilijk. De worsteling 'heb ik genoeg gedaan', 'had ik het anders moeten doen', 'heb ik iemand tekort gedaan' dient zich bij een naar eer en geweten levend mens onverbiddelijk aan. Het antwoord op die vraag kan een ander je wel geven, maar je moet het toch voor jezelf bepalen. Er is geen objectieve meting, geen weegschaal die doorslaat naar goed of fout, alleen jouw eigen gemoed heeft weet van jouw drijfveren. Mijn antwoord in het geval van mijn vriend zou zijn 'hoe kun je daar nou aan twijfelen'! Maar hij weet het nog niet zo zeker.

Met terugkijken loop je het risico te oordelen over jezelf. Mooi en eerlijk is het als je ook kunt zeggen wat je hebt gemist. 'Ik had mezelf meer zachtheid gegund', zegt de vriend. Ik begrijp wat hij bedoelt. Ik had het hem ook gewenst. Voor mij gaat hij als het zover is de eeuwigheid in als een dappere dodo, een zuivere ziel. Als een integer en feilbaar mens die zichzelf niet uit het oog heeft verloren.